

Soud: Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí: 11/27/2008
Spisová značka: 22 Cdo 3429/2007
ECLI: ECLI:CZ:NS:2008:22.CDO.3429.2007.1
Typ rozhodnutí: USNESENÍ
Heslo:
Dotčené předpisy: § 127 odst. 3 předpisu č. 40/1964Sb.
§ 237 odst. 1 písm. c) předpisu č. 99/1963Sb.
§ 218 odst. 1 písm. c) předpisu č. 99/1963Sb.
Kategorie rozhodnutí: C

22 Cdo 3429/2007

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy

JUDr. Jiřího Spáčila, CSc., a soudců JUDr. Marie Rezkové a JUDr. Jiřího Zrůsta ve věci žalobce Ing. P. P., zastoupeného advokátem, proti žalované o. V. L., o vstup na pozemek, vedené u Okresního soudu ve Vsetíně – pobočky ve Valašském Meziříčí pod sp. zn. 16 C 202/2004, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. ledna 2007, č. j. 45 Co 591/2006-100, takto:

I. Dovolání se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení

O d ů v o d n ě n í :

Okresní soud ve Vsetíně – pobočka ve Valašském Meziříčí („soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 29. června 2006, č. j. 16 C 202/2004-79, rozhodl, že „žaloba, aby žalovaný byl povinen umožňovat po své místní komunikaci na pozemcích p. č. 789/1 – ostatní komunikace a p. č. 801/2 – ostatní komunikace, vedoucí přes obec M. L. a opatřené zákazovou dopravní značkou B13, zakazující vjezd vozidel, jejichž okamžitá hmotnost přesahuje 8t, žalobci vstup na jeho lesní pozemky – p. č. 570/1, 578/1, 606/1, 606/7, 607/1, 608/2, 611, 615, 649/1, 705/18, 735/11, 749/6

a 786/8, v k. ú. B. a p. č. 186 a 187 v k. ú. M. L. u V. M., za účelem jejich obhospodařování užitím automobilové nákladní soupravy k vyvážení dlouhého dříví, tvořené tažným vozidlem o třech nápravách, každá z nich zatížitelná hmotností 8t a návěsem o dvou nápravách, každá z nich zatížitelná hmotností 7t, se zamítá“. Dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalobce je většinovým spoluvlastníkem lesních pozemků v katastrálním území B. a M. L. u V. M. blíže popsanych ve výroku rozsudku. Žalovaná je vlastníci pozemků parc. č. 789/1 a 801/2 – ostatní plocha v katastrálním území M. L. u V. M. užívaných jako ostatní komunikace. Pozemky žalobce a žalované spolu nesousedí. Žalobce se domáhal užívání předmětné komunikace, která dále vede přes obec M. L., pro průjezd nákladních souprav k vyvážení dlouhého dřeva se zatížením všech souprav až 24t. Na předmětné komunikaci je však dopravní omezení (zákazová značka B 13) zakazující vjezd vozidel, jejichž okamžitá hmotnost přesahuje 8t a žalovaná nesouhlasí s porušováním tohoto zákazu. K žádosti žalobce o povolení výjimky Obecní úřad ve V. L. jako příslušný silniční správní úřad rozhodnutím z 11. 10. 2002, č. j. 523/02, žádost zamítl s odůvodněním, že odvozu dříví lze dosáhnout i jinak, a to stavební úpravou. Konstrukce komunikace vedoucí středem obce M. L. neumožňuje zatížení těžkým silničním provozem, jaký by prováděl žalobce. Při průjezdu těžkých vozidel vznikají značné škody nejen na povrchu vozovky, ale zejména na podzemních inženýrských sítích. Z těchto důvodů byla také na komunikaci umístěna značka s omezením hmotnosti projíždějících vozidel. Okresní úřad ve Vsetíně rozhodnutím z 16. 12. 2002, č. j. RD-8194/02-280/9, odvolání žalobce zamítl

a potvrdil výše uvedené rozhodnutí Obecního úřadu ve V. L. s tím, že nelze podle zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, a jeho prováděcí vyhlášky č. 30/2000 Sb. (správně č. 30/2001 Sb.) povolit výjimku z dopravního značení; nejprve by bylo nutné dosáhnout u příslušných orgánů úpravy dopravního značení a to po předchozím kladném stanovisku vlastníka, které nelze vynutit. Z posouzení možností dopravy dlouhého dříví, provedeného odborným lesním hospodářem P. Š. 30. 3. 2004, soud zjistil, že z lesních pozemků žalobce vede jediná zpevněná komunikace umožňující odvoz dlouhého dříví pomocí odvozních souprav, která vede přes obec M. L. Přibližovací trasa, doporučená jako vhodná komunikace okresním úřadem – referátem životního prostředí, neodpovídá hlavně z důvodu prudkého klesání požadavkům pro provoz motorových vozidel pro odvoz dříví.

Soud posoudil danou věc v souladu se žalobou podle § 127 odst. 3 občanského zákoníku („ObčZ“) a dospěl k závěru, že ochranu podle uvedeného ustanovení nelze žalobci poskytnout. Dotčené pozemky spolu nesousedí a žalobcem požadovaný časově neomezený vstup na pozemky žalované rovněž neodpovídá uvedenému ustanovení, podle kterého vlastníci sousedního pozemku jsou povinni umožnit vstup na svůj pozemek pouze na nezbytnou dobu a v nezbytné míře. Soud poukázal na to, že se na posuzovanou věc nevztahuje jiné ustanovení občanského zákoníku. Mimo to by výkon požadovaného práva nepřipustným způsobem omezoval žalovanou jako vlastníci dotčených pozemků, po které nelze spravedlivě požadovat, aby strpěla poškozování předmětu svého vlastnictví. Les lze obhospodařovat i bez pomoci těžké techniky. Dodal, že není v jeho pravomoci řešit případnou výjimku z dopravního značení. Ekonomickými aspekty obhospodařování lesa žalobcem a případným jiným přístupem k jeho pozemkům se soud nezabýval, neboť je považoval z hlediska posouzení věci podle

§ 127 odst. 3 ObčZ za bezvýznamné.

Krajský soud v Ostravě jako soud odvolací k odvolání žalobce rozsudkem ze dne 25. ledna 2007, č. j. 45 Co 591/2006-100, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně

a rozhodl o nákladech odvolacího řízení. Konstatoval, že soud prvního stupně správně zjistil skutkový stav a správně dovodil, že žalobci nelze podle § 127 odst. 3 ObčZ vstup na pozemky žalované umožnit. Uvedl, že z § 6 odst. 1 a § 19 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, vyplývá, že pozemní komunikace lze užívat k účelům, ke kterým jsou určeny s přihlédnutím ke stavebním, místním a dopravně technickým podmínkám. Mezi účastníky je nesporné, že v tomto obecném užívání své místní komunikace žalovaná žalobci nebrání, nesouhlasí však s tím, aby používal místní komunikaci pro průjezd motorové soupravy, jejíž hmotnost přesahuje omezení dané dopravní značkou za situace, kdy mu příslušný správní úřad výjimku nepovolil. Stavební a dopravně technický stav uvedené komunikace byl důvodem k tomu, že Policie ČR, Okresní ředitelství dopravního inspektorátu V., umístila na uvedenou komunikaci dopravní značku B 13 zakazující vjezd vozidel, jejichž okamžitá hmotnost přesahuje 8t. Žalobce se u soudu domáhá ochrany svého vlastnického práva, které má jako vlastník lesních pozemků, proti žalované, která je vlastníci předmětné místní komunikace a inženýrských sítí, tím dochází ke střetu jeho vlastnického práva s vlastnickým právem žalované. Povinností žalované, kterou má vůči svým občanům při péči o obecní majetek, je udržovat místní komunikaci sjízdnou a schůdnou a zajistit, aby nedocházelo k jejímu poškození nebo zničení (§ 35 odst. 2 a § 38 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích). Odvolací soud za této situace dovodil, že ekonomické důvody jednoho z vlastníků nemohou být zásadním kritériem pro omezení druhého vlastníka, které by navíc mělo za následek vznik škody na jeho majetku, přičemž výkon vlastnického práva žalobce by byl vykonáván proti vůli žalované a byl by v rozporu s ustanoveními zákona o pozemních komunikacích (§ 19 a § 25). Vyhovění žalobě by tak znamenalo porušení zásady rovného postavení účastníků občanskoprávních vztahů. Odvolací soud připomněl, že i za současné situace má žalobce právo užívat místní komunikaci obvyklým způsobem.

Proti rozsudku odvolacího soudu podává žalobce dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu („OSŘ“) a uplatňuje dovolací důvody uvedené v § 241a odst. 2 písm. a) a b) OSŘ. Uvádí, že se svou žalobou domáhal, aby bylo žalované uloženo umožňovat mu po své místní komunikaci opatřené zákazovou dopravní značkou B 13 vstup na jeho lesní pozemky za účelem jejich obhospodařování užitím automobilové nákladní soupravy, jejíž okamžitá hmotnost přesahuje hmotnost stanovenou zákazovou dopravní značkou. Žalobní návrh byl míněn jako vlastnická žaloba, kterou se domáhá jako vlastník soudní ochrany práva vlastníka přistupovat ke svým pozemkům poté, co se bezúspěšně pokoušel se žalovanou dohodnout na podmínkách průjezdu. K obhospodařování v lese využívá cestu, která

patří do sítě lesních dopravních cest v daném katastru. Tato cesta však dále prochází přes území žalované a je osazena výše uvedenou dopravní značkou. Dopravní omezení mu znemožňuje přístup k pozemkům obvyklou dopravní technikou a současně neexistuje možnost dlouhé dříví svážet jinou cestou. Rozsudek odvolacího soudu má po právní stránce ve věci samé zásadní význam, neboť mu v důsledku nesprávných právních závěrů odvolacího soudu nebyla poskytnuta soudní ochrana za situace, kdy nemá jinou možnost přístupu ke svým pozemkům obvyklým způsobem. Domnívá se, že předmětná právní otázka dosud nebyla dovolacím soudem řešena. Rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci, protože řešil právní otázku v rozporu s § 2 odst. 2, § 3 odst. 1, § 123, § 124, § 126 a s § 127 ObčZ. Žalobce namítá, že řízení u odvolacího soudu je postiženo vadou podle § 241a odst. 2 písm. a) OSŘ, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, neboť soud se nezabýval přes jeho tvrzení a navržené důkazy tím, že neexistuje jiný přístup k jeho pozemkům. Navrhuje, aby dovolací soud zrušil napadený rozsudek odvolacího soudu a ze stejných důvodů i rozsudek soudu prvního stupně a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

Dovolací soud zjistil, že dovolání bylo podáno včas řádně zastoupeným účastníkem řízení, není však přípustné.

Dovolání je mimořádný opravný prostředek, kterým lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 OSŘ). V dané věci by připadala přípustnost dovolání do úvahy jen podle § 237 odst. 1 písm. c) OSŘ, tedy v případě, že by dovolací soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 OSŘ). O rozhodnutí odvolacího soudu, které má po právní stránce zásadní význam, se jedná, je-li v něm řešena právní otázka významná nejen pro rozhodnutí v dané konkrétní věci. Rovněž nejde o otázku zásadního právního významu, jestliže zákonná úprava je naprosto jednoznačná a nečiní v soudní praxi žádné výkladové těžkosti (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. ledna 2001, sp. zn. 22 Cdo 1603/99, publikované pod č. C 102 ve svazku 2 Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, vydávaného nakladatelstvím C. H. Beck).

Napadené rozhodnutí otázku zásadního právního významu neřeší.

V dané věci opíral žalobce své právo užívat veřejnou pozemní komunikaci ve vlastnictví žalovaného o § 127 odst. 3 ObčZ; jen tato skutečnost založila pravomoc soudu k projednání věci (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. dubna 2001, sp. zn. 22 Cdo 1141/99, Soubor civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu č. C 450). Žalobce podal návrh na vydání deklaratorního rozhodnutí, které předpokládá, že uplatněné právo existuje již v době vyhlášení rozhodnutí (a že tedy není založeno až právní mocí rozhodnutí). Uplatněný nárok tak bylo možno opřít jen o § 127 odst. 3 ObčZ (nejde totiž o ochranu vlastnického práva žalobce, ale o možnost užívat vlastnictví žalovaného). Rozsudek odvolacího soudu je v souladu s rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 5. listopadu 2002, sp. zn. 22 Cdo 1281/2002, Soubor civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu č. C 1541, ve kterém se uvádí: „Kritériem pro posouzení, co je „nezbytnou dobou“ a „nezbytnou mírou“ ve smyslu § 127 odst. 3 ObčZ, sice není to, jak bude vlastník sousedící nemovitosti omezen ve svém právu, ale výhradně objektivní potřeba toho, kdo se práva podle uvedeného ustanovení dovolává, ovšem i tato úvaha má své meze. Pokud by míra nezbytnosti dosáhla takového stupně, že by se omezení vlastnického práva souseda blížilo či prakticky rovnalo omezení založenému věcným břemenem, nebylo by namístě přiznat právo podle § 127 odst. 3 ObčZ, jelikož by tím došlo k takto výraznému omezení vlastnického práva bez jakékoli náhrady.

V takovém případě by bylo možno žalobu vycházející z § 127 odst. 3 ObčZ zamítnout. Četnost a zejména pravidelnost požadovaných zásahů do práva žalované je totiž taková, že se prakticky rovná omezení založenému právem odpovídajícím věcnému břemeni. Takovéto omezení bez jakékoli náhrady není přípustné, neboť by neúměrně zvýhodňovalo žalobce na úkor žalované“. Navíc soukromé právo nelze prosazovat v rozporu s veřejnoprávními předpisy (obdobně viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. března 2006, sp. zn. 22 Cdo 225/2006, Soubor civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu č. C 4012), přičemž regulace užívání pozemní komunikace náleží veřejnému právu.

Vzhledem k tomu, že dovolání v dané věci není přípustné, dovolací soud je podle § 243b odst. 5 věty první a § 218 písm. c) OSŘ odmítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 243b odst. 5 věty první, § 224 odst. 1 a § 151 odst. 1 věty první OSŘ, neboť dovolatel s ohledem na výsledek řízení na náhradu svých nákladů nemá právo a žalované obci v dovolacím řízení takové náklady, jejichž náhradu by mohla požadovat, nevznikly.

Proti tomuto usnesení není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 27. listopadu 2008

JUDr. Jiří Spáčil, CSc., v. r.

předseda senátu